TÜRKİYƏ CÜMHURİYYƏTİ - 100

UOT 94; UOT 94(479.24)

MÜBARİZ GÖYÜŞLÜ
AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanası,
Bakı Dövlət Universiteti
Beynəlxalq jurnalistika və informasiya siyasəti kafedrasının müəllimi
mubariz2011@hotmail.com

AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ MEDİA PLATFORMASI TÜRK DÜNYASININ İNTEQRASİYASINDA MÜHÜM ROL OYNAYA BİLƏR

Məqalədə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında istər siyasi, istər iqtisadi, istər hərbi, istərsə də digər sahələrdə əlaqələrin inkişafının rolu qeyd olunur ki, bu da iki qardaş ölkə arasında əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə töhfə verir. Bildirilir ki, indiki mərhələdə media sahəsində birlik ən yüksək səviyyədə bizə lazım olan nüansdır. Çünki beynəlxalq media korporasiyalarının, eləcə də onlara tabe olan bəzi təşkilatların, dövlətlərin və ayrı-ayrı şəxslərin istər Azərbaycana, istərsə də Türkiyəyə münasibətdə apardıqları yalan təbliğat ictimai rəyi bizə qarşı yönəltməyə hesablanıb. Məqalədə qeyd olunur ki, xüsusilə İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı erməni təbliğat maşını ilə mübarizədə Azərbaycana ən böyük dəstəyi qardaş Türkiyənin mətbuatı və jurnalistləri verib. Bu həssas dövrdə Azərbaycan və Türkiyənin birgə fəaliyyəti informasiya müharibəsində üstünlüyü qoruyub saxlamaqda bizə çox kömək etdi. Məqalədə, xüsusən də təbliğat proseslərinin sistemli və davamlı formada həyata keçirilməsi üçün birgə platformanın yaradılması və onun köməyi ilə informasiya müharibəsində üstünlüyə nail olunması tələb olunur.Azərbaycan və Türkiyənin ortaq media platformasının yaradılması istiqamətində hər iki ölkənin mediasına məsul qurumların nümayəndələri tərəfindən görülən işlər və səylər təhlil edilib. Belə bir platformanın yaradılmasının qlobal informasiya müharibəsində yaranan təhlükələrin qarşısının alınmasına, media sahəsində birgə səylərin artırılmasına, beynəlxalq aləmdə hər iki ölkədən həqiqətə uyğun məlumatların yayılmasına böyük kömək edəcəyi vurğulanıb. Bu ortaq platforma hər iki ölkənin, eyni zamanda türk dünyasının inteqrasiyasında xüsusi rol oynayacaq.

Açar sözlər: Azərbaycan, Türkiyə, media platforması, türk dünyası, jurnalistika.

Giriş. Türkiyə Cümhuriyyəti, onun beynəlxalq miqyasda təsir imkanlarına sahib olan KİV-ləri II Qarabağ müharibəsinin gedişatını, nəticələrini obyektiv şəkildə bütün dünyaya yaymaqla informasiya blokadasını yarmış və Azərbaycana çox böyük kömək etmiş oldu. Birinci Qarabağ müharibəsində informasiya blokadasına alınmaq Azərbaycanın məğlubiyyətinin əsas səbəblərindən oldu. Bu baxımdan Azərbaycanın haqlı mövqeyinin Türkiyənin aparıcı televiziya kanalları, media orqanları tərəfindən yayılması informasiya savaşında qalib gəlmək şansını və imkanlarını xeyli artırdı. Nəticədə Azərbaycana qarşı kəskin informasiya müharibəsi aparan Ermənistan, Rusiya, ABŞ, Fransa və bir sıra dövlətlərin informasiya təxribatının qarşısı alındı. Bu, bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan və Türkiyə KİV-ləri qlobal informasiya müharibəsində öz təhlükəsizliklərini birgə əməkdaşlıq şəraitində təmin edə bilərlər.

Mövzunun aktuallığı. Azərbaycan və Türkiyə "Bir millət, iki dövlət" olaraq tarix boyu birgə olmuş, hər zaman bir-birinə dəstək vermişdir. Bu dəstək media sahəsində də özünü göstərib. Hər iki ölkənin KİV-lərinin birgə əməkdaşlığının təməlləri daha əvvəlki illərdən qoyulmuşdu.

Azərbaycanda baş verən bütün proseslərə "Vətən" cəmiyyətinin köməkliyi ilə ilk olaraq Türkiyə münasibətini bildirməklə yanaşı, qayğısını da əsirgəmədi. Həmin dövrdə və müstəqilliyin ilk illə-

rində "Azərbaycan" (Ankara) jurnalı ölkədə gedən ictimai-siyasi prosesləri, xüsusilə Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında baş verən hadisələri diqqətlə izləyərək, dərhal reaksiya verir" (4, 190).

Hələ müharibədən əvvəlki illərdə ermənilər Azərbaycan və Türkiyənin informasiya sahəsində əməkdaşlığının uğurlu nəticələrindən şikayətlənirdilər. Ermənistanda İKT mərkəzinin rəhbəri S.Martirosyan yazırdı: "Erməni təbliğat saytlarının əksəriyyəti ayrı-ayrı şəxslərin və erməni diasporunun səyi nəticəsində yaradılırsa, Azərbaycan və Türkiyədə bu istiqamətdə dövlət resurslarının cəlb edilməsi ilə sistemli işlər görülür... Erməni tərəfi Qarabağ məsələsində öz rəylərini təqdim etməsi baxımından Azərbaycan tərəfindən çox ciddi şəkildə geridə qalır" (10, 33).

Dünya informasiya siyasətinə nəzarət edən transmilli media korporasiyalarının yanlış məlumatlar yayması isə çox ciddi problemlərə, fəsadlara gətirib çıxarır.

Bu gün dünya siyasətində hegemon güc qismində təmsil olunan müəyyən milli aktorlar özlərinin transmilli maraqlarını təmin etmək üçün müxtəlif vasitə və resurslara istinad edirlər. Bu sırada ən çox istifadə və istinad edilən vasitə isə transmilli media strukturlarıdır. Müasir dövrdə transmilli media strukturlarının fəaliyyət mexanizmi konkret güclərin maraqları əsasında qurulub və özündə dərin siyasi manipulyasiya metodlarını ehtiva etməkdədir (5, 50).

İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan və Türkiyə KİV-lərinin birgə əməkdaşlığının ortaya qoyduğu nəticələr və bu əməkdaşlıqdan ermənilərin narahat olmaları bir daha göstərdi ki, bu istiqamətdə daha da irəliyə getmək əsas strateji hədəfə çevrilməlidir. Azərbaycan və Türkiyə xalqlarının tarixi, milli-mənəvi dəyərləri eynidir. Lakin, ideoloji zəmində fərqli baxışlar mövcuddur. Xüsusilə, Türkiyə KİV-ləri bu baxımdan daha rəngarəngdir. Deməli, hər iki ölkənin KİV-ləri ideoloji zəmində deyil, əsasən vahid milli-mənəvi dəyərlər üzərində ortaq kəsişmə nöqtəsini müəyyənləşdirməlidirlər. Çünki bu format daha möhkəm birliyə apara bilər.

Türkiyədə bir çox partiyanın, siyasi təşkilatın, siyasi-dini qurumların öz mediası vardır. Seçkilərdə əsas səs toplayan partiyaların (AKP, CHP, MHP) ideologiyaları bir-birindən fərqlidir. AKP əsasən siyasi islam, MHP türk millətçiliyi, CHP sol liberalizm, Vətən partiyası kommunizm ideologiyalarına əsaslanırlar. Onların təmsil olunduqları KİV-də təbliğ olunan fikirlərdə bunları müşahidə etmək mümkündür.

Azərbaycan Türkiyə əlaqələrində körpü rolunu oynayan əsas ideologiya - türk birliyi, türk dünyasıdır. Çünki bu ideologiyanın tərəfdarları Azərbaycanda tədricən artmaq üzrədir. Lakin, bəzi qonşu dövlətlər Azərbaycanda türklüyün mənəvi-mədəni inkişafına mane olmağa çalışırlar. Onlar bu ideologiyanın Azərbaycanda güclü əsasa malik olduğunu bildikləri üçün, ona qarşı etnik və dini separatçılıq siyasətindən istifadə edirlər. AKP hökumətinin Avropa Birliyinə qapıları bağlandığı üçün, o, Asiyaya, türk dövlətlərinə doğru qapılarını açdı və nəticədə AKP-MHP ittifaqı meydana çıxdı. Türklük və siyasi İslam ideologiyaları vahid bir siyasi layihədə birləşdi. Bunu, artıq, Türkiyədə AKP və MHP siyasi xəttində olan media qurumlarının təbliğatında müşahidə etmək olar. İdeoloji baxımdan, AKP-MHP ittifaqı mümkündür. Çünki türklük və siyasi İslam ideologiyaları tarixən bir-birini tamamlamış və türklük etnik-irqi anlayış kimi deyil, mədəni dəyər, birlik düşüncəsi, ümmət anlayışı kimi formalaşmışdır. Onların tarixən kəsişən nöqtələri mövcud olduğu üçün, bir layihədə bir araya gəlmələri və perspektivləri mümkündür. Lakin, CHP-nin təmsil etdiyi liberalizm ideologiyası həm millətçiliyə, həm də dinə zidd olduğu üçün, onun digər aparıcı partiyalar ilə bir araya gəlməsi çətin görünür. Buna baxmayaraq, Qarabağ məsələsində CHP Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləmiş və İkinci Qarabağ müharibəsində ABŞ və bir çox Qərb dövlətləri Azərbaycana qarşı olduğu halda, CHP Azərbaycanın yanında olmuşdur. Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) İkinci Qarabağ müharibəsi ilə bağlı verdiyi bəyanatda bütün partiyalar (HDP istisna olmaqla) Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləmişlər. Əslində, Türkiyə partiyalarının Azərbaycana dəstəyi, Türkiyə xalqının azərbaycanlılara olan qardaşlıq münasibətindən irəli gəlir. Azərbaycan və Türkiyə qardaşlığını siyasilərin və ya siyasi partiyaların qərarları deyil, hər iki xalqın iradəsi müəyyən edir. Bu baxımdan, hər iki ölkənin arasındakı əməkdaşlıqların təməlində hər iki xalqı birləşdirən ortaq dəyərlər dayanır. Deməli, hər iki dövlətin KİV-ləri hər iki xalqın ortaq dəyərləri müstəvisində inkişaf etdirilməli və strateji hədəfə doğru planlı fəaliyyət proqramları hazırlamalıdırlar.

Azərbaycanda medianın ideoloji bölünməsi, siyasi fəallığı Türkiyədə olduğu kimi deyil. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövründə təməli qoyulan və Azərbaycan Respublikasının bayrağında

öz əksini tapan türklük-islam-müasirlik məfkurəsi, müasir Azərbaycan dövlətinin ideoloji təməllərini təşkil edir. Türkiyədə olduğu kimi, Azərbaycanda da bu ideoloji konstruksiyaların təməlində xalqın sosial-mədəni, tarixi inkişaf dəyərləri dayanır. Lakin, Azərbaycanın Çar Rusiyası və SSRİ-nin tərkibində 200 il müstəmləkə şəraitində qalması, xalqın milli-mənəvi şüurunun inkişafına mane olmuşdur. Bu baxımdan, Azərbaycanda müsəlman və türk kimliyinin inkişafı istiqamətində, hətta, demokratik dəyərlərə yiyələnmək yönündə çoxsaylı çətinliklər ortaya çıxır. Müstəqillikdən sonrakı illərdə də Rusiya Azərbaycandakı 5-ci kolon və ona xidmət edən KİV-lər vasitəsilə bu kimliklərin və tendensiyaların inkişafının qarşısını almışdır. Buna görə də, Azərbaycan ilə Türkiyə KİV-lərinin inteqrasiyası istiqamətində müəyyən problemlər vardır. Bu problemləri ortadan qaldırmaq üçün, hər iki dövlətin türklük, məzhəbüstü siyasi islam və demokratik inkişaf istiqamətində ortaq KİV qurumlarının yaradılması və onun bazasında türk dünyasının ortaq əməkdaşlıq planlarının qurulması mümkündür. Bu baza üzərində bütövlükdə türk dünyasının ortaq siyasi-mədəni inteqrasiyasının daha da inkişaf etdirilməsi mümkündür.

Azərbaycan-Türkiyə KİV-lərinin strateji əməkdaşlığı istiqamətində addımlar atılır. 10 dekabr 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənən "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında media sahəsində strateji əməkdaşlıq haqqında" Anlaşma Memorandumunun təsdiq edilməsi barədə" qanuna əsasən Azərbaycan-Türkiyə Birgə Media Platforması yaradılıb (2). Məqsəd, Azərbaycan-Türkiyə KİV-lərinin strateji əməkdaşlığı istiqamətində ortaq media sisteminin qurulmasıdır.

Qlobal Jurnalistlər Şurasının sədri Mehmet Ali Dim Azərbaycan-Türkiyə Birgə Media Platforması sənədinin imzalanmasını belə qiymətləndirib: "1 millət, 1 KİV, 6 dövlət" məfkurəsi ilə 300 milyona yaxın türk dünyası mediası eyni ruh, əməkdaşlıq və güc birliyi şəklində fəaliyyət göstərməlidir" (8).

Azərbaycan-Türkiyə Birgə Media Platformasının reallaşması, Cənubi Qafqazda Azərbaycan və Türkiyənin informasiya siyasəti sahəsində təsir gücünü artıracaq və yeni texnoloji imkanlara malik olan ortaq müasir, operativ medianın yaranmasına gətirib çıxaracaq. Sonradan digər türk dövlətləri də bu platformaya qoşula bilərlər. Türk Dövlətləri Birliyinin KİV sahəsində ortaq platformaya malik olması, müasir informasiya cəmiyyətinin inkişafı sistemində onların özünəməxsus yer tutmasına imkan verəcək. Yeni yaranan ortaq media qurumları öz maddi-texniki və kadr potensialına görə qlobal media qurumları ilə rəqabətə girməyi bacaran böyük media qurumlarına çevrilə bilərlər. Bu isə, Azərbaycan və Türkiyənin qlobal informasiya məkanında özünəməxsus yer tutmasına, dünya informasiya məkanına təsir etmək imkanlarına malik olmasına və müasir tələblərə uyğun peşəkar jurnalist kadrlarının yetişməsinə imkan verəcəkdir. İlk növbədə, Azərbaycan bu əməkdaşlıqdan Türkiyədən çox şey öyrənəcək və çoxlu qazanc əldə edə biləcək (7).

Azərbaycan-Türkiyə Birgə Media Platformasının yaradılması, ortaq sosial-mədəni dəyərlərin inkişafına və sürətlə inteqrasiyasına şərait yaradacaqdır. Türkiyə mediası Azərbaycan mediası vasitəsilə rusdilli Avrasiya məkanına çıxış əldə edəcəkdir. Bu platforma Orta Asiyada genişlənərsə Azərbaycan bir sosial-mədəni fenomen kimi ortaq dəyərlərin təmsilçisinə çevriləcəkdir. Çünki Azərbaycan bir tərəfdən Türkiyəyə, bir tərəfdən İrana, digər tərəfdən də Orta Asiya və Rusiya türklərinə yaxındır. Azərbaycan türk dünyasında ortaq dil amilinin formalaşmasında ciddi təsirə malik ola bilər. Bu baxımdan, ortaq platformanın inkişaf etdirilməsi Azərbaycanın sosial-mədəni maraqlarına uyğundur. Bu, həm Azərbaycan dilinin, milli mətbuat dilinin inkişafına, həm də sosial-mədəni məhdudiyyətlərdən qurtularaq daha geniş sosiomədəni bir coğrafiya üzərində məfkurə sahibi olmağa şərait yaradacaqdır.

Azərbaycan-Türkiyə Birgə Media Platformasının yaradılması, həm Türkiyənin, həm də Azərbaycanın regional sosiomədəni məkanda informasiya təsirlərini artıracaqdır. Azərbaycan TRT platformasında olan media quruluşları vasitəsilə geniş informasiya məkanı qazanacaqdır. Azərbaycan və Türkiyə ziyalılarının hər iki dövlətin KİV-lərində paralel şəkildə iştirakı, elm-təhsil infrastrukturunun da inteqrasiyasına şərait yaradacaqdır. Media biznesi üçün böyük bir bazar yaranacaq və hər iki medianın maddi-texniki bazasının inkişafına və kadr potensialının keyfiyyətcə güclənməsinə təsir edəcəkdir [9, 23]. Azərbaycan-Türkiyə Birgə Media Platformasının yaradılmasının ilkin töhfələri artıq özünü göstərir. Müvafiq qanunun təsdiqindən sonra Türkiyənin "Albayrak Media Group" və Azər-

baycanın Trend İnformasiya Agentliyi tərəfindən birgə yaradılan turkic.world (Türk Dünyası) adlı ilk rəqəmsal layihə ortaya çıxdı.

Türkiyədə və Azərbaycanda hakimiyyət strukturlarında xarici ölkələrin maraqlarını təmsil edən gizli qruplar mövcuddur. Fox TV-də Fatih Portakalın Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın Birinci vitse-prezident vəzifəsinə təyin olunmasına qərəzli mövqe bildirməsi Azərbaycanda böyük əks-səda oyandırdı. Azərbaycan KİV-lərində jurnalistin bu mövqeyinin qərəzli olduğu, Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinə zərər verdiyi şəklində xəbərlər yayıldı. Ölkədəki bəzi QHT-lər və millət vəkilləri buna tənqidi münasibət bildirdilər. Bununla bağlı olaraq 22 fevral 2020-ci ildə Azərbaycanda Fox TV-nin yayımı dayandırıldı.

FOX - "News Corporation" adlı şirkətin tabeliyində olan, Türkiyədə yayımlanan televiziya kanalıdır. News Corporation (ya da News Corp) dünyanın ən böyük media qruplarından biridir. Dünyanın ən zənginləri siyahısında iştirak edən Rupert Murdoch, 2011-ci ildə sahibi olduğu News of the World'un yol açtığı "telequlaq skandalı" üzündən İngiltərə parlamentində ifadə verməк məcburiyyətində qalmış və uzun müddət İngiltərə gündəminin ilk sıralarını məşğul etmişdi. Skandaldan sonra 168 illik qəzeti bağlayan Avstraliyalı media müdiri, News Corporation şirkətinin İngiltərədəki ayağı olan News Internationalın idarəçiliyindən də istefa vermişdi. Türkiyənin Fox TV şirkəti də buna öz etirazını bildirmişdir.

"Telequlaq skandalı" ilə Fetullah Gülənçilərin adının hallanması, hətta Azərbaycanın sabiq Milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov əməliyyatlarında müşahidə olunması, bunlar arasında müəyyən əlaqələrin olduğunu göstərir. Rupert Murdoch'ın Fətullah Gülənlə əlaqəsi barədə Türkiyə KİV-də bir çox xəbərlər yayılıb. Əvvəllər Fetonun kanalında (Samanyolu TV) gedən qalmaqallı "Sungurlar" filminin (İslam dininə zidd olan məqamları ilə) Murdoch-un kanalı FOX TV-yə satdığı məlum olmuşdur.

Göründüyü kimi, Azərbaycan-Türkiyə yaxınlaşmasını hədəf alan media quruluşlarının arxasında, bu birliyi istəməyən güclər dayanır. Onlar, bu birliyi pozmaq üçün, öz media quruluşları və ya orada yerləşdirdikləri jurnalistlər vasitsilə təxribatlar törədirlər. Bəzən də bu fəaliyyətləri sosial şəbəkələr üzərindən kimliyi bəlli olan və yaxud olmayan, başqa adla desək trollar vasitəsilə, dezinformasiya yaymaqla gerçəkləşdirirlər.

"Kiber məkanda troll, bəzən qalmaqal yaradacaq, bəzən kiməsə sataşmaq niyyəti olan təxribat və dezinformasiya xarakterli şərh, yaxud məlumat, ya da bunları yayan, əsl kimliyini açıqlamayan anonim internet istifadəçisidir. Təkcə insanlar deyil, manipulyativ xarakterli şərh və paylaşımlar da "troll" adlandırılır. Bir vacib məqam da insanların yaxud paylaşımların "troll" ola bilməsi üçün təxribatçılıq qəsdən və bilərək həyata keçirilmiş olmalıdır. Son illərdə elmi araşdırmalara da mövzu olan trollun məqsədinə görə aşağıdakı növlərinin olduğu qeyd olunur: 1.Əyləncə. 2.Manipulyasiya. 3.Sensasiya yaratmaq. 4. Süni gündəm yaratmaq. 5.Dini, siyasi yaxud ideoloji dəyərlərə hörmətsizlik. 6.Sosial araşdırma aparmaq və s. [11,140]

Nəticə. Yuxarıda qeyd olunanlar onu göstərir ki, Azərbaycan-Türkiyə Media Platformasının inkişafına gizli güclər mane olmağa çalışacaqlar. Deməli, birgə əməkdaşlığın bütün formalarında olduğu kimi, KİV sahəsində də olan əməkdaşlıq da ilk növbədə hər iki ölkənin kəşfiyyat orqanlarının sıx əməkdaşlığından keçir.

10 aprel 2021-ci ildə Bakıda Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan və Macarıstanın iştirakı ilə Türk Ölkələrinin Əməkdaşlıq Şurasının (Türk Şurası) KİV və informasiya məsələləri üzrə nazirlərinin, rəhbərlərinin iclası keçirilib. Görüş Türk Şurasının baş katibi Bağdad Amreyevin rəhbərliyi ilə keçirilib. Türkiyə nümayəndə heyətinə rəhbərlik edən Fahrettin Altun görüşdə FETÖ terror təşkilatının təhlükəsini qeyd edib və Türk KİV-lərini öz qüvvələrini birləşdirməyə çağırıb. Fahrettin Altun FETÖ terror təşkilatını türk dünyasının digər hissələrinə ötürülən virus olduğunu bildirib: "Biz vətəndaşlarımızın qarşılaşdığı problemləri heç bir soydaşımızın yaşamasını istəmirik. Buna görə də, biz bu təşkilatın dezinformasiya kampaniyalarına və xarici xidmətlər adından türk dövlətlərinə sızma cəhdləri ilə bağlı sayıq davranmağın zəruriliyini aydın şəkildə ifadə edirik" (1).

Qarşılıqlı əlaqələrdə və bu cür toplantılarda türk dünyasının qarşısında duran əsas problemlərdən olan dezinformasiya, kütləvi informasiya vasitələrinin və jurnalistlərin onunla mübarizədə potensialının artırılmasının, cəmiyyətin bütün təbəqələrində media savadlılığının yayılmasının ən səmərəli vasitə ol-

ması gündəmə gətirlməlidir. Təsis olunmuş Türkiyə-Azərbaycan Media Platformasının sıralarını Türk Şurasının üzvü olan dövlətlərin media qurumları ilə daha da genişləndirmək lazımdır. Birlikdə yeni dövrün imkanlarından istifadə etmək, media və informasiya sahəsində qüvvələri birləşdirərək təhdidlərlə qarşı mübarizə aparmaq lazımdır. II Qarabağ müharibəsində Türkiyə ilə Azərbaycanın göstərdiyi həmrəylik və əməkdaşlıq irəli sürülən bu tezisin doğru olduğunu bütün dünyaya göstərdi.

ƏDƏBİYYAT

1. Ayyıldız Huri Kaptan. Türk Dünyası medya uzmanları Bakü'de bir araya geldi. [Electronic resource] / 10 Nisan 2021, Kırım haber Ajansı - URL: https://qha.com.tr/haberler/politika/turk-dunyasi-medya-uzmanlari-baku-de-bir-araya-geldi/315489/ [10.09.2023].
2. Azərbaycanla Türkiyə arasında media sahəsində strateji əməkdaşlığa dair sənəd təsdiqlənib. [Electronic resource] / APA - 18 fevral 2021 - URL: https://apa.az/az/xeber/media-xeberler/Azrbaycanla-Turkiy-arasinda-media-sahsind-strateji-mkdasliga-dair-snd-tsdiqlnib-629943 [10.09.2023].
3. Azərbaycanın reklam bazarında hələ də FETO-çular at oynadır! - Əli Həsənovun himayə etdiyi deyilir. [Electronic resource] / Teref.az 05.02.2020. - URL: https://teref.az/manset/141567-azerbaycanin-reklam-bazarinda-hele-de-feto-cular-at-oynadir-eli-hesenovun-himaye-etdiyi-deyilir.html [10.09.2023].
4. "Azərbaycanda mətbuatşünaslıq (1900-2000)". Qərənfil Dünyaminqızı. Bakı: Ləman nəşriyyat poliqrafiya, 2018, 264 s.
5. Babaoğlu H. İnfoimperializm və media. Bakı: MSA. 2013. 192 s.
6. Əli Həsənovun FETO ilə ortaqlığı ortaya cıxdı – FOTOFAKT [Electronic resource] / Pia.az 15 Yanvar 2020 - URL: https://aqreqator.az/az/siyaset/509451 [10.09.2023].
7. İlqarqızı, F. Türkiyə ilə media məkanında strateji əməkdaşlıq - Gələcək nə vəd edir? - [Electronic resource] / Modern.az - 07.09.2020. URL: https://modern.az/az/news/269519/turkiye-ile-media-mekaninda-strateji-emekdasliq-gelecek-ne-ved-edir- [10.09.2023].
8. KGK'dan Türkiye-Azerbaycan ortak Medya Platformu'na övgü. [Electronic resource] / 5 Ocak günlük siyasi gazete 04.02.2021. URL: https://www.5ocakgazetesi.com/kgk-dan-turkiye-azerbaycan-ortak-medya-platformu-na-ovgu-28329?fbclid=IwAR1fd4YpPgxp0L6 UNRwXiCBYPpEbwmjzkr2 XDzonlrj5F4yZX9Hl4xO1Itc [10.09.2023].
9. Liftiyeva, N. İki qardaş ölkənin mediasını birləşdirən sənəd: media kapitanları memorandumu dəstəklədi – gözləntilər. / [Elektron resurs] / "Yeni Müsavat" 12.12.2020 - URL: https://musavat.com/news/iki-qardas-olkenin-mediasini-birlesdiren-sened-media-kapitanlari-memorandumu-destekledi-gozlentiler_761814.html [10.09.2023].
10. Мартиросян, С. Некоторые вопросы информационной безопасности Республики Армения. [Electronic resource] / «21-й век», №2 (6), 2007. с. 26-43. URL: http://www.psu.edu/ur/2003/websiteappeal.html [10.09.2023].
11. Mütəllim Rəhimli. Yeni medianın əsasları. Bakı, Maarif nəşriyyatı, 2022, 168 s.
12. Natiq Səlim. FETO-çu Faruk Taban: "Əli Həsənov ən yaxın adamımız olub" - Sensasion təfərrüatlar. [Electronic resource] / Konkret.az 15 Sentyabr, 2020. - URL: https://konkret.az/fote-cu-faruk-taban-eli-hesenov-en-yaxin-adamimiz-olub-sensasion-teferruatlar/ [10.09.2023].
13. Türkiye ve Azerbaycan'dan medya alanında önemli anlaşma. [Electronic resource] / 09 Aralık 2020 - URL: https://www.yenisafak.com/gundem/turkiye-ve-azerbaycandan-medya-alaninda-onemli-anlasma-3588783 [10.09.2023].

МУБАРИЗ ГОЮШЛУ
Центральная научная библиотека НАНА,
Преподаватель кафедры международной журналистики и информационной политики Бакинского Государственного Университета

МЕДИА ПЛАТФОРМА АЗЕРБАЙДЖАН-ТУРЦИЯ МОЖЕТ СЫГРАТЬ ВАЖНУЮ РОЛЬ В ИНТЕГРАЦИИ ТУРЕЦКОГО МИРА

В статье упомянута о роли развития отношений будь в политической, будь в экономической, будь в военной, будь то и в других сферах между Азербайджаном и Турцией способ-

ствующая в еще большем укреплении отношений между двумя братскими странами. Говорится что единство в области медиа на данном этапе нюанс нужный нам в наивысшей степени. Потому что ложная пропаганда международных медиа корпораций, а также подвластных им некоторых организаций, государств и индивидуумов как по отношении Азербайджана, так и по отношении Турции расчитана на настраивание общественного мнения против нас. В статье упомянута что и в особенности во время Второй Карабахской войны в борьбе с армянской пропагандистской машиной наибольшая поддержка Азербайджану было оказано со стороны медиа и журналистов братской Турции. В это чувствительное время совместная деятельность Азербайджана и Турции сильно помогло нам в сохранении преимущество в информационной войне. В статье призывается к созданию совместной платформы и с ее помощью добиться преимущество в информационной войне в целях реализации в системной и продолжительной форме в особенности пропагандистских процессов. Проанализированы сделанные работы, старания в направлении создания совместной медиа платформы Азербайджана и Турции представителей учреждений ответственных за медиа обеих государств. Подчеркнуто что создания такой платформы сильно поможет в предотвращении опасности появляющуюся в глобальной информационной войне, увеличении совместных стараний в области медиа, распространении правдивой информации обеих стран на международной арене. Это совместная платформа сыграет особую роль в интеграции обеих стран и в тоже время тюркского мира.

Ключевые слова: Азербайджан, Турция, медиаплатформа, тюркский мир, журналистика.

MUBARIZ GOYUŞLU
ANAS Central Scientific Library,
Baku State University
International journalism and information policy department teacher

AZERBAIJAN-TURKEY MEDIA PLATFORM CAN PLAY AN IMPORTANT ROLE IN THE INTEGRATION OF THE TURKIC WORLD

It is mentioned in the article that development of relations both political and economic, military and other spheres between Azerbaijan and Türkiye deepens both brotherly countries relations even more. It is noted that unity in the field of media is extremely vital nuance for nowadays. Because false propaganda of international media corporations and their puppet organizations, states and individuals against both Azerbaijan and Türkiye is directed to tune public opinion against us. It is reflected in article that especially during Second Karabakh War main support to Azerbaijan in battling armenian propaganda machine came from brotherly Türkiye. During these fragile times joint work of Azerbaijan and Türkiye supported us greatly to keep superiority in information war. It is said in article that for the fulfillment mainly propaganda processes joint platform should be created and by its' means superiority should be achieved in information war. Work and job that is already done by representatives of entities that are responsible for media of both countries in creation of joint Azerbaijan-Türkiye Media were analyzed. It is noted that creation of such platform will greatly support in preventing dangers that will arise in information war, in increasing joint work in media, spreading tune information of both countries in international arena. This joint platform will play a crucial role in integration of both countries and at the same time of Turkic world.

Keywords: Azerbaijan, Turkey, media platform, Turkic world, journalism.

Məqalənin redaksiyaya daxil olduğu tarix: 10 sentyabr 2023-cü il.
Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 05 oktyabr 2023-cü il.
Rəyçilər: t.e.d. Qabil Əliyev, t.e.d. İsmayıl Məmmədov.